

kroniek

straf

proces

recht

deel 2

.....

Inhoud

Deel 1

Aanwezigheidsrecht, tegenspraak, verstek en gemachtigde raadsman

Beslag en beklag

Benadeelde partij

Betekening

Bewijsrecht en -motivering

- Eigen waarneming
- Getuigenbewijs
- Kennelijke leugenachtigheid (en leugendetector)
- Nemo tenetur en het bewijs
- Onderbouwde standpunten
- Vrijheid in waardering en selectie

Contra-expertise

Dwangmiddelen

- Bloedproef
- Cameratoezicht
- DNA
- Tappen
- Undercoveragenten (en zwijgrecht)
- Voorlopige hechtenis

Deel 2

Horen van getuigen

Klaagschrift tegen niet-vervolgen

Ontnemingsprocedure

Rechtshulp

Rechtsmiddelen

- Hoger beroep
- Verzet (in Wet Mulder-zaken)

Strafoplegging

Vormverzuimen en artikel 359a Sv

- Aanhouding
- Binnentreden en doorzoeking
- Briefgeheim
- BVD/AIVD
- Controle- versus opsporingsbevoegdheden
- DNA
- Startinformatie

Verschoningsrecht

Verzoekschriften ex artikel 89

Sv en 591a Sv

Wraking

Wet- en regelgeving

.....

Afgelopen jaar was het jaar van de onderbouwde standpunten, hupjes, hekjes en heimelijke informatievergaring. Ook dit tweede deel van de kroniek is gebaseerd op uitspraken gepubliceerd in de *Nieuwsbrief Strafrecht (NbSr)*, *Nederlandse Jurisprudentie (NJ)* en *Nederlands Juristenblad (NJB)*. Vanwege het specialistische karakter zijn uitspraken over uit- en overlevering niet in de kroniek verwerkt. De kroniek ziet bovendien uitsluitend op procesrechtelijke uitspraken en niet op strafrechtelijk van belang zijnde onderwerpen.

.....
Petra van Kampen
redactielid
.....

Horen van getuigen

In HR 20 december 2005, *NbSr* 2006, 4/ *NJ* 2006, 434 m.nt. Reijntjes bevestigt de Hoge Raad nog eens dat het vanuit het oogpunt van behoorlijke procesorde van wezenlijke betekenis is dat op een behoorlijk voorgedragen verzoek van de verdachte tot het horen van een getuige een uitdrukkelijke beslissing wordt gegeven. Dat wezenlijke belang wordt onderstreept door het oordeel van de Hoge Raad dat het ontbreken van een dergelijke beslissing in beginsel nietigheid van het onderzoek ter terechtzitting tot gevolg heeft. Dat is volgens de Hoge Raad evenwel anders indien de verdediging door het verzuim redelijkerwijs niet kan worden geacht in enig belang te zijn geschaad. Zie ook HR 31 januari 2006, *NbSr* 2006, 79.

Aloude regel in het strafrecht is dat een bewezenverklaring in het strafrecht niet gebaseerd mag zijn op de belastende verklaring van één enkele getuige.

Dat is een te wankel basis. Eenzelfde conclusie trok de Hoge Raad in 1994 in de situatie dat de in het proces-verbaal neergelegde belastende verklaring het enige bewijsmiddel is waaruit de betrokkenheid van de verdachte rechtstreeks blijkt, en die persoon nadien

door een rechter is gehoord en ten overstaan van die rechter zijn verklaring heeft ingetrokken, op essentiële punten een ontlastende verklaring heeft afgelegd, of heeft geweigerd te verklaren. In dat geval dient de desbetreffende getuige hoe dan ook te moeten worden opgeroepen, alvorens zijn bij de politie afgelegde verklaring voor bewijs wordt gebezigd (HR 1 februari 1994, *NJ* 1994, 427). In het onderhavige geval was sprake van een vervolging ter zake van poging tot zwaar lichamelijk letsel. Het hof deed de bewezenverklaring in essentie steunen op de verklaring van het slachtoffer. Zij legde echter in eerste aanleg een op onderdelen ontlastende verklaring af. En weliswaar was er in dit geval ander bewijs, bestaande uit de verklaring van de buurvrouw over hetgeen het slachtoffer haar over haar verwondingen vertelde, maar naar het oordeel van de Hoge Raad moet ook in die situatie de voorstaande regel worden toegepast. Beide verklaringen komen immers uit dezelfde bron (het slachtoffer), terwijl het slachtoffer haar verklaring nadien heeft gewijzigd. Dat betekent dat het slachtoffer in hoger beroep had moeten worden opgeroepen. Nu dat niet gebeurde, mocht de verklaring afgelegd bij de politie niet voor bewijs (in hoger beroep) worden gebezigd. HR 6 juni 2006, *NbSr* 2006, 177/*NJ* 2006, 333/*NJB* 2006, 1178. Zie voorts HR 6 juni

2006, NJ 2006, 332/NJB 2006, 1177 en HR 5 december 2006, NJB 2007, 98.

Binnen de context van het EVRM is het algemene uitgangspunt zoals bekend dat het getuigenbewijs in beginsel ter zitting moet worden gepresenteerd en dat de verdediging de gelegenheid moet hebben om de getuige te ondervragen. Het is standaardjurisprudentie dat het gebruik tot het bewijs van een verklaring van een anonieme getuige niet onder alle omstandigheden in strijd is met het EVRM. Wel geldt daarbij dat de procedure dient te voorzien in adequate maatregelen die tegenwicht kunnen bieden aan de handicaps die de verdediging daarbij ondervindt. Bewijs dat is verkregen zonder de uitoefening van de rechten die de verdediging in het algemeen toekomen, moet naar het oordeel van het EHRM met uiterste voorzichtigheid ('extreme care') worden gebruikt. Daarnaast geldt dat een veroordeling niet uitsluitend of in beslissende mate mag worden gebaseerd op anonieme getuigenverklaringen. Een veroordeling waarvoor dat wel geldt, terwijl bovendien onduidelijk is of de belangen van de getuige om anoniem te blijven een beperking van de verdedigingsrechten kunnen rechtvaardigen, is 'unfair', zo volgt uit Krasniki tegen Tjechië, EHRM 28 februari 2006, NbSr 2006, 131. Daarmee is het laatste woord over de Nederlandse regeling omtrent de bedreigde getuige nog niet gezegd. Hier is immers het antwoord op de vraag of de getuige terecht als bedreigde getuige werd aangemerkt, onttrokken aan het oordeel van de zittingsrechter: HR 28 maart 2006, NJ 2007, 38 m.nt. Schalken (Paul van O.). Het is de vraag hoe dat zich verhoudt tot de uitspraak in Krasniki.

Zie voor wat betreft het horen van getuigen en de visie van het Europese Hof ook Bocos-Cuesta tegen Nederland d.d. 10 november 2005, NJ 2006, 239 m.nt. Schalken/NJB 2006, 259, waarin het EHRM wel concludeerde tot schending van art. 6 EVRM, en Scheper tegen Nederland, EHRM 5 april 2005, NJ 2006, 551 m.nt. Schalken, waarin het EHRM niet concludeerde tot een dergelijke schending.

Merkwaardig is HR 14 maart 2006, NbSr 2006, 143/NJ 2006, 108. Daarin doet de raadvrouw in hoger beroep een verzoek tot het horen van een getuige naar aanleiding van een kort tevoren door haar ontvangen anonieme brief. Daarin wordt opgemerkt dat in de desbetreffende zaak met een speciaal observatieteam van het landelijk rechteerteam en speciale technische hulpmiddelen is gewerkt. Die bijdrage(n) zijn echter volgens de brief nimmer aan het strafdosier toegevoegd. De anonieme schrijver meldt voorts wie de verantwoordelijke man voor de inzet van de hulpmiddelen is en dat een en ander aanleiding was voor een groot rijksrechercheonderzoek, dat aanleiding gaf tot een rapport. De raadvrouw verifieert het bestaan van dat rapport. Het rapport blijkt inderdaad te bestaan, maar de inhoud ervan is niet gepubliceerd. De A-G concludeert tot afwijzing van het verzoek. Het hof ook, omdat 'het anonieme schrijven dat de verdediging aan de verzoeken ten grondslag heeft gelegd onvoldoende aanknopingspunten geeft om de juistheid daarvan aannemelijk te achten en ook overigens de noodzaak van het door de raadvrouw gestelde niet is gebleken'. De Hoge Raad oordeelde dat het hof de juiste maatstaf toepaste (art. 328 jo. 315 jo. 415 Sv) en dat de afwijzing niet ontoereikend of onbegrijpelijk is gemotiveerd, gezien onder meer hetgeen ter motivering aan de verzoeken ten grondslag is gelegd.

In HR 7 maart 2006, NbSr 2006, 147/NJ 2006, 195/NJB 2006, 641 was het de verdachte zelf die om het verhoor van een aantal getuigen verzocht. Dat verzoek werd door het hof ingewilligd, waarna de zaak werd teruggewezen naar de rechter-commissaris voor de desbetreffende verhoren. De rechter-commissaris meldde de verdachte – die niet door een raadsman werd bijgestaan – dat hij niet zelf bij de verhoren zou worden toegelaten. Indien hij vragen had die hij gesteld wilde zien, zou hij deze schriftelijk aan de rechter-commissaris moeten opgeven. De verdachte is het daarmee niet eens. In antwoord verwijst de rechter-commissaris naar art. 186a, waarin is bepaald dat het recht van de verdachte om bij de verhoren aanwezig te zijn, niet onverkort van toepassing is. De rechter-commissaris ziet daarbij evenwel art. 187a Sv over het hoofd, waarin is bepaald dat aan de verdachte die geen raadsman heeft, op last van de rechter-commissaris een raadsman wordt toegevoegd, indien die raadsman bevoegd zou zijn enig verhoor bij te wonen. Dat laatste is door de rechter-commissaris niet betwist. De Hoge Raad concludeert in dat kader dat de ten overstaan van de rechter-commissaris afgelegde verklaringen, die door de verdachte zijn betwist, niet voor bewijs kunnen worden gebezigd en casseert.

HR 14 november 2006, NbSr 2006, 464/NJ 2006, 630/NJB 2006, 2026 handelt

over een getuige die met begeleider en raadsman de zittingszaal betreedt en daar vervolgens geen verklaring aflegt. De begeleider legt uit dat de getuige geen medicatie heeft gehad en daarom nu te versuft is om te antwoorden. Op vragen van het hof deelt de begeleider mede hoe hij de getuige kent. De begeleider staat daarbij niet onder de eed of belofte. Dat is volgens standaardjurisprudentie van de Hoge Raad een essentieel vormverzuim, dat nietigheid tot gevolg heeft. De Hoge Raad wijst er in dat kader ook op dat de omstandigheid dat de wet een getuige, anders dan een benadeelde partij, niet expliciet het recht toekent van bijstand door een advocaat, er niet aan in de weg staat dat een getuige zich tijdens zijn verhoor ter terechtzitting laat bijstaan door een advocaat.

Klaagschrift tegen niet-vervolgen

In de zaak die leidde tot Hof 's-Hertogenbosch 12 juli 2005 (*NbSr* 2006, 122) was sprake van een voorwaardelijk sepot met een daaraan gekoppelde proeftijd. De verdachte die het betrof, diende daarop een klaagschrift in op de voet van art. 12 Sv. De A-G concludeerde de niet-ontvankelijkheid van klagster. Het hof oordeelde dat wel degelijk sprake was van een rechtstreeks belang voor klagster. De sepotbeslissing impliceert dat de schuld aan enig strafbaar feit als uitgangspunt is genomen. Bovendien is van belang dat deze sepotbeslissing wordt opgenomen in de justitiële documentatie, hetgeen voor klagster in haar bedrijfsvoering nadelig kan zijn. Gelet daarop is het hof van oordeel dat sprake is van een rechtstreeks belanghebbende.

In *Ramsahai* en anderen tegen Nederland, EHRM 10 november 2005, *NJB* 2006, 300 bepaalde het EHRM dat art. 6 EVRM op de procedure van art. 12 Sv niet van toepassing is, omdat geen sprake is van een criminal charge als bedoeld in art. 6 EVRM. In diezelfde pro-

cedure bepaalde het EHRM ook dat de beslissing in de art. 12 Sv-procedure in dit geval openbaar moest zijn. Het ging in dit geval over het klaagschrift tegen het niet-vervolgen van een politieagent, die betrokken was bij een schietpartij waarbij *Ramsahai* overleed. Het EHRM concludeerde dat waar beslist wordt dat een persoon, bekleed met openbaar gezag, die verantwoordelijk is geweest voor iemands overlijden, niet strafrechtelijk wordt vervolgd, art. 2 EVRM vereist dat die beslissing aan publieke controle onderhevig is.

Ontnemingsprocedure

Eén van de verschillen tussen hoofdzaaken en ontnemingsprocedures is dat in deze laatste de rechter niet gebonden is aan de termijn van veertien dagen waarbinnen uitspraak dient te worden gedaan. Met het oog daarop bepaalt art. 511e Sv dat indien de dag van de uitspraak niet ter zitting aan degene op wie de vordering betrekking heeft, is

medegedeeld, hem daarvan een kennisgeving moet worden betekend. In HR 13 juni 2006, *NbSr* 2006, 248/*NJ* 2006, 347 bepaalde de Hoge Raad dat een redelijke wetsuitleg meebrengt dat, indien genoemde kennisgeving in persoon is betekend of deze op een andere wijze tevoren bekend was met de datum van uitspraak, dit hoger beroep moet worden ingesteld binnen veertien dagen na de einduitspraak. Buiten die gevallen moet hoger beroep worden ingesteld binnen veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat de einduitspraak de betrokkene bekend is.

Rechtshulp

In HR 19 december 2006, *NJ* 2007, 26 handelt het om een rechtshulpverzoek uit België en het op vordering van de officier van justitie verleende verlov ex art. 552p Sv om het in beslag genomen celmateriaal aan de Belgische autoriteiten te kunnen overdragen. Daartegen wordt door de wensouders van het kind cassatie ingesteld. Het Wetboek van

Strafvordering voorziet echter niet in een bepaling volgens welke tegen een beschikking als bedoeld in art. 552p Sv beroep in cassatie openstaat voor anderen dan het OM dan wel de klager (als bedoeld in art. 552a Sv). Aldus zijn de wensouders in hun cassatieberoep niet-ontvankelijk.

Rechtsmiddelen

Hoger beroep

Spontane uitlatingen van de verdachte ter zitting dienen te worden onderdrukt, zo blijkt wel uit HR 17 januari 2006, *NbSr* 2006, 44. Aldaar riep de verdachte, toen de politierechter hem meedeelde dat hij niet naar de gevangenis zou gaan: 'Dan hoef ik dat hoger beroep niet.' Enkele dagen later sprak de veroordeelde echter een vriend, die hem erop wees dat hij door de uitspraak van de politierechter wel een strafblad kreeg. De verdachte ging daarop alsnog in hoger beroep. Zijn raadsman bepleitte de ontvankelijkheid daarvan op grond van het argument dat hij niet begreep waarvan hij afstand deed. De Hoge Raad was niet overtuigd en oordeelde dat de onbekendheid met het ontstaan van een strafblad geen reden was om het ontijdige cassatieberoep ontvankelijk te verklaren.

De verdachte die bij de dagvaarding in hoger beroep de bijsluiter kreeg dat op de in de dagvaarding genoemde datum alleen de ontvankelijkheid van het hoger beroep zou worden beoordeeld, en dat eerst daarna een datum voor de inhoudelijke behandeling zou worden bepaald, werd wel in cassatieberoep ontvangen, toen hij – naar aanleiding van een brief van de reclassering over een onvoorwaardelijke werkstraf d.d. 6 januari 2005 – alsnog op 11 januari 2005 cassatie instelde. In die situatie is immers sprake van een bijzondere, niet aan de verdachte toe te rekenen omstandigheid, die de overschrijding van de termijn verontschuldigbaar doet zijn. HR 30 mei 2006, *NbSr* 2006, 184/*NJB* 2006, 1075. Niet verontschuldigbaar was de termijnoverschrijding in HR 20 juni 2006, *NbSr* 2006, 240. Zie over veront-

schuldigbare dwaling en overschrijding van de termijn voor het instellen van rechtsmiddelen ook HR 21 maart 2006, *NbSr* 2006, 136/*NJB* 2006, 725.

Verontschuldigbaar was de termijnoverschrijding bij het instellen van hoger beroep ook in HR 10 oktober 2006, *NbSr* 2006, 416/*NJB* 2006, 1779. Ter zitting in hoger beroep gaf de verdachte aan dat hem door een baliemedewerker in het gerechtsgebouw was verteld dat hij eerst moest wachten op de brief met de uitspraak voordat hij in hoger beroep kon gaan. Het hof ging daaraan voorbij (en verklaarde verdachte wegens termijnoverschrijding niet-ontvankelijk), omdat op de achterzijde van de dagvaarding de beroepstermijn in duidelijke bewoordingen staat aangegeven. De Hoge Raad casseerde: gelet op die stelling – waarvan de juistheid door het hof in het midden werd gelaten, zodat in cassatie van de juistheid ervan moet worden uitgegaan – is het kennelijke oordeel van het hof dat er geen sprake is van een bijzondere omstandigheid niet zonder meer begrijpelijk. Daaraan doet de verwijzing van het hof naar de achterzijde van de dagvaarding niet af, omdat daar ook wordt aanbevolen om zich tot de griffie te wenden voor informatie. Aangenomen moet worden dat de verdachte dat heeft gedaan. Dat die informatie door een centrale baliemedewerkster werd gegeven, doet daar niet aan af. Zie ook HR 10 oktober 2006, *NJB* 2006, 180, waarin de verdachte zich 's morgens ziek meldde en hem toen verteld werd dat hij op een ander tijdstip terug zou moeten komen en dat hij daar vanzelf bericht over zou ontvangen.

De verdachte namens wie het cassatieberoep werd ingesteld dat leidde tot HR 28 februari 2006, *NbSr* 2006, 117/*NJB* 2006, 180/*NJB* 2006, 596 was al ver heen, voordat de behandeling van zijn hoger beroep in zijn aanwezigheid een feit was. Binnen twee weken – in juli 2002 – nadat hij op de hoogte werd gesteld van zijn veroordeling bij verstek door de rechtbank tot een werkstraf van 240 uur liet hij het parket per brief weten dat hij beroep wilde aantekenen. Daarop berichtte de griffier hem dat hoger beroep alleen kon worden ingesteld door het la-

ten opmaken van een akte, dan wel een aangetekende brief naar de griffie te versturen. De griffier berichtte de verdachte ook dat zijn brief als het instellen van hoger beroep zou worden aangemerkt, mits hij het instellen daarvan rechtsgeldig zou maken. Dat gebeurde, waarop in hoger beroep tevergeefs een dagvaarding werd uitgereikt aan het adres dat de verdachte bij zijn eerste brief opgaf. Om die reden werd de dagvaarding vervolgens alsnog betekend aan de griffie. Volgens het GBA-overzicht zou de verdachte inmiddels naar een onbekend land zijn vertrokken. De behandeling in hoger beroep op 16 mei 2003 vond in zijn afwezigheid plaats. Verdachte werd in hoger beroep bij verstek veroordeeld tot vijf maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf. In de tussentijd kreeg de verdachte in september 2002 van het CJIB het bericht dat hij zich moest melden voor de tenuitvoerlegging van zijn taakstraf, hetgeen hij deed (en hij gaf netjes adreswijzigingen door), tot het moment waarop het CJIB de reclassering berichtte dat de werkstraf stop moest worden gezet, omdat tijdig hoger beroep was ingesteld. Op dat moment – november 2003 – had de verdachte er al 168 uur opzitten. De Hoge Raad concludeerde dat de verdachte evident had gedwaald over de onherroepelijkheid van het vonnis en dat die dwaling ook verontschuldigbaar was. Gelet op het grote belang om bij de zitting aanwezig te zijn, concludeerde de Hoge Raad dat de verdachte, gelet op art. 6 lid 1 EVRM, de mogelijkheid moest hebben alsnog in hoger beroep in zijn tegenwoordigheid te worden berecht. De A-G was een andere mening toegedaan: naar zijn mening had het op de weg van verdachte gelegen om, toen hij niets van het hoger beroep hoorde, bij justitie te informeren naar het aanhangige beroep.

Zie over het indienen van hoger beroep door middel van een brief aan de rechtbank waarin werd medegedeeld dat bezwaar werd aangetekend ook HR 13 juni 2006, *NbSr* 2006, 250/*NJB* 2006, 1184. De Hoge Raad oordeelde ook in die zaak dat een dergelijke brief moet worden aangemerkt als een bijzondere volmacht ex art. 450 Sv tot het instellen van hoger beroep.

HR 5 december 2006, *NJ* 2006, 93 m.nt. Reijntjes handelt om een voorwaardelijke veroordeling tot een geldboete van € 288. De verdachte gaat tegen dit arrest in cassatie. Art. 427 Sv bepaalt dat geen cassatie openstaat tegen arresten van het hof betreffende overtredingen, als een geldboete van maximaal € 250 is opgelegd. Daarin wordt evenwel geen onderscheid gemaakt tussen onvoorwaardelijke en voorwaardelijke veroordelingen. Ook uit de strekking van de bepaling kon volgens de Hoge Raad niet worden ontleend dat het art. alleen betrekking heeft op onvoorwaardelijk opgelegde geldboetes, zodat de verdachte wat de Hoge Raad betreft in zijn cassatieberoep kon worden ontvangen.

Verzet (in Wet Mulder-zaken)

Op grond van art. 26 Wet Mulder kan een betrokkene, die bij inleidende beschikking een administratieve sanctie is opgelegd, beroep instellen bij de officier van justitie. Indien dat niet gebeurt, wordt de beschikking onherroepelijk. Indien vervolgens de sanctie niet wordt voldaan, kan verhaal worden genomen zonder dwangmiddel. Tegen de kennisgeving van verhaal is verzet mogelijk op grond van art. 27 lid 6 WAHV. Tegen de beslissing van de kantonrechter op het verzet kan op grond van art. 26 WAHV beroep worden ingesteld bij het Gerechtshof Leeuwarden. Daarvoor moet een griffierecht worden betaald. Bij tussenbeslissing van 10 maart 2004 besloot het hof in de onderhavige zaak de hoogte van het te betalen griffierecht en de zekerheidstelling te matigen. Bij beschikking d.d. 22 maart 2004 werd de beschikking van de rechtbank tot ongegrondverklaring van het verzet door het hof bevestigd. Tegen die tussenbeschikking stelde de A-G bij de Hoge Raad cassatie in in het belang der wet. De Hoge Raad bepaalde daarop dat het hof op grond van de wet geen bevoegdheid toekomt om het wettig griffierecht te matigen dan wel in debet te stellen en evenmin om de verschuldigde zekerheid te matigen. Die bevoegdheid kan ook niet worden ontleend aan art. 6 lid 1 EVRM omdat in de verzetprocedure als bedoeld in art. 26 lid 3 WAHV slechts het onderzoek naar

de rechtmatigheid van de inning door middel van verhaal betreft, zonder dat de rechtmatigheid van de sanctie zelf nog voorwerp van onderzoek is en zonder dat verdere lasten kunnen worden opgelegd. Er is derhalve geen sprake van een 'criminal charge' of 'determination of civiel obligations'. HR 23 mei 2006, *NbSr* 2006, 187/*NJB* 2006, 1073.

Strafoplegging

Omstandigheden die worden gebruikt ter motivering van de straf behoeven als zodanig niet ontleend te zijn aan de in de uitspraak gebezigde bewijsmiddelen, noch aan in de uitspraak nader aangeduide bewijsmiddelen. Voldoende is dat die omstandigheden ter terechtzitting zijn gebleken, zo concludeerde de Hoge Raad in zijn arrest d.d. 14 februari 2006, *NbSr* 2006, 68/*NJB* 2006, 552. Zie daartoe ook HR 30 mei 2006, *NJ* 2006, 313/*NJB* 2006, 1175.

Een maand later overwoog de Hoge Raad dat geen rechtsregel de rechter belet daarbij ook de opstelling van de verdachte te betrekken, zoals het feit dat de verdachte geen enkel inzicht heeft getoond in de door hem begane strafbare feiten en daarvoor kennelijk ook geen verantwoordelijkheid neemt. HR 14 maart 2006, *NbSr* 2006, 141.

Van recidive kan bij de strafoplegging echter slechts worden gesproken indien het gaat om een onherroepelijke veroordeling: HR 6 juni 2006, *NJ* 2006, 329.

Strafoplegging was ook aan de orde in HR 12 september 2006, *NbSr* 2006, 397. Het betreft daar de situatie dat het Hof 's-Gravenhage, nadat het arrest van het Hof Amsterdam door de Hoge Raad ten aanzien van de feiten in stand was gelaten, maar voor wat betreft de strafoplegging werd vernietigd, de verdachte tot een zwaardere straf heeft veroordeeld voor de bewezen verklaarde feiten. Dat behoeft volgens de Hoge Raad niet tot cassatie te leiden, nu de rechter naar wie de zaak wordt verwezen, vrij is in de waardering van de factoren die hij daartoe van belang acht.

De strafoplegging moet uiteraard wel afdoende gemotiveerd zijn. Een veroordeling van de verdachte tot een geldboete van € 100.000 zonder dat uit de stukken van het geding of het verhandelde ter zitting iets blijkt over de draagkracht van de verdachte, wordt dan ook gecasseerd: HR 17 oktober 2006, *NbSr* 2006, 403/*NJ* 2006, 578.

Vormverzuimen en art. 359a Sv

Aanhouding

Bekend is het standpunt van de Hoge Raad dat vormverzuimen slechts tot een gevolg als bedoeld in art. 359a Sv kunnen leiden, indien zij plaatsvonden binnen het strafrechtelijk voorbereidend onderzoek dat betrekking heeft op de thans ten laste gelegde feiten (HR 30 maart 2004, *NbSr* 2004, 146/*NJ* 2004, 376 m.nt. Buruma). HR 22 augustus 2006, *NbSr* 2006, 333/*NJ* 2006, 483/*NJB* 2006, 1403 handelt over een aanhouding die volgt omdat de verbalisant meent dat verdachte gesignaleerd staat voor Spanje. Bij zijn insluiting geeft verdachte aan dat zich in zijn tas een pistool bevindt. Daarop is verdachte in verzekering gesteld wegens overtreding van de Wet wapens en munitie. Nadat blijkt dat verdachte niet gesignaleerd stond, wordt hij heengezonden en vervolgd wegens overtreding van de WWM. Betoogd wordt dat de aanhouding onrechtmatig was. De Hoge Raad wijst erop dat de aanhouding – naar het oordeel van de Hoge Raad – niet in het kader van het voorbereidend onderzoek in deze zaak plaatsvond, zodat het verweer door het hof terecht werd verworpen.

Binnentreden en doorzoeking

HR 17 januari 2006, *NbSr* 2006, 49/*NJ* 2006, 495/*NJB* 2006, 353 handelt over onrechtmatig binnentreden door een hulpofficier van justitie. Weliswaar is de hulpofficier voorzien van een machtiging, maar uit die machtiging blijkt niet dat bij dringende noodzakelijkheid in afwezigheid van de bewoner kan worden binnengetroten. Nadat is binnengetroten, is de rechter-commissaris van de bevindingen in kennis gesteld,

waarna onder zijn leiding een doorzoeking plaatsvond. Het hof concludeerde dat het binnentreden weliswaar onrechtmatig was, maar dat dit niet geldt voor de doorzoeking onder leiding van de rechter-commissaris, zodat naar het oordeel van het hof volstaan kan worden met de constatering ex art. 359a Sv dat het binnentreden onrechtmatig was. Dat oordeel geeft volgens de Hoge Raad geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Voorts ligt in dat oordeel naar de conclusie van de Hoge Raad besloten dat de resultaten niet het rechtstreeks gevolg zijn van het onrechtmatig binnentreden, zodat deze resultaten niet voor bewijs behoeften te worden uitgesloten. Zie omtrent dit arrest de noot van Mevis in NJ 2006, 495, die onder meer het onderscheid tussen rechtstreekse en niet-rechtstreekse gevolgen bekritiseert.

In het geval dat de doorzoeking werd uitgevoerd door daartoe niet-bevoegde ambtenaren van de douane en het bewijsmateriaal wel rechtstreeks door het vormverzuim werd verkregen, volgde wel bewijsuitsluiting door het Hof 's-Gravenhage (21 november 2005, *NbSr* 2006, 19) en vrijspraak wegens het ontbreken van ander bewijsmateriaal ter zake.

Bewijsuitsluiting volgde ook door het Hof Amsterdam in het arrest d.d. 21 juni 2006, *NbSr* 2006, 281, in het geval een uitdrukkelijke bevoegdheid tot doorzoeken in de machtiging ontbrak en de activiteiten van de politieambtenaren voordat de rechter-commissaris arriveerde derhalve niet binnen de bevoegdheid van art. 9 Opiumwet vielen. De voor die komst aangetroffen cocaïne is dan ook onrechtmatig verkregen.

Geen bewijsuitsluiting volgde toen verbalisanten een afgesloten erf betraden door over een hekje van één meter te stappen, zonder redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit. Het hof oordeelde dat weliswaar inbreuk werd gemaakt op het recht op privacy als bedoeld in art. 8 EVRM, maar dat dit niet tot bewijsuitsluiting behoefde te leiden: kennelijk achtte de verdachte zijn privacy voldoende beschermd door afsluiting van zijn erf met dit hekje en

meende hij daardoor in voldoende mate onbevangen zichzelf te kunnen zijn, zodat de geconstateerde inbreuk naar het oordeel van het hof beperkt was en niet behoefde te worden overgegaan tot bewijsuitsluiting. De Hoge Raad zag daarin geen probleem: HR 19 december 2006, *NJ* 2007, 28.

Bewijsuitsluiting volgt mogelijk wel in de zaak die aanleiding gaf tot HR 7 november 2006, *NJ* 2007, 65 m.nt. Reijntjes/*NJB* 2006, 1924 (en die is verwezen naar het Hof Amsterdam om op het bestaande hoger beroep te worden afgedaan). Genoemd arrest handelt om een doorzoeking van een woning van de verdachte. Tijdens die doorzoeking stuiten de verbalisanten op twee tonnen hennep. Die is niet in beslag genomen. Wel wordt de hulpofficier geïnformeerd. Die gaat vervolgens naar de desbetreffende woning en treft daar de vriendin van verdachte, niet zijnde de bewoonster van het pand. De hulpofficier vordert uitlevering van de tonnen, waarna de vriendin de hulpofficier in de gelegenheid stelt de tonnen uit de berging te halen, omdat zij niet weet over welke tonnen het gaat. Door de verdediging wordt betoogd dat dit onrechtmatig handelen oplevert. Het hof verwerpt dat verweer: omdat de vriendin het feitelijk in haar macht had om aan het bevel te voldoen, was zij daartoe verplicht. Zij verklaarde zich bereid mee te werken en verschaftte de hulpofficier toegang tot de woning. Omdat de officier daarmee slechts beoogde de uitlevering te vereenvoudigen, was een machtiging tot binnentreden volgens het hof niet vereist. De Hoge Raad denkt daar anders over: ingevolge art. 2 lid 1 Awbi is voor het binnentreden van de woning zonder toestemming van de bewoner een schriftelijke machtiging vereist en die was er niet.

Briefgeheim

Art. 100 Sv bepaalt dat de officier van justitie in bepaalde gevallen de uitlevering van poststukken kan bevelen, een en ander voor zover deze poststukken klaarblijkelijk van de verdachte afkomstig zijn, voor hem bestemd zijn of op hem betrekking hebben, of indien zij het voorwerp van het straf-

baar feit uitmaken of tot het begaan ervan hebben gediend. Openen mag de officier van justitie dergelijke stukken echter pas met machtiging van de rechter-commissaris, zo bepaalt art. 101 lid 2 Sv. Art. 26 Douanewet bevat een vergelijkbare bepaling, inhoudende dat aan enige instelling van vervoer toevertrouwde brieven zonder goedvinden van de afzender of van de geadresseerde slechts geopend mogen worden indien de rechter-commissaris in de rechtbank van het arrondissement waarbinnen de brief is aangetroffen daartoe, op verzoek van de inspectie, bevel heeft gegeven. In HR 21 november 2006, *NbSr* 2006, 451/*NJ* 2006, 648 gaat het om uitlevering van een zich bij de FedEx bevindende brief, bestemd voor verdachte. Deze brief werd geopend en bleek een tweede brief te bevatten. Daarin zat een stortingsbewijs van \$ 200.000.000. In cassatie wordt betoogd dat door het openen van de binnenenveloppe onrechtmatig werd gehandeld en dat het hof dit verweert ten onrechte verwierp. De Hoge Raad deelt evenwel de mening van het hof: zoals het hof heeft vastgesteld, bepaalt art. 11 van de door FedEx gehanteerde contractuele voorwaarden dat degene die FedEx een brief toevertrouwt, FedEx op voorhand toestemming geeft de brief te openen in geval zij dit nodig acht of haar daarom wordt verzocht door een overheidsinstelling. Aldus heeft de afzender goedgevonden dat het desbetreffende poststuk werd geopend, zodat een bevel van de rechter-commissaris niet vereist was.

BVD/AIVD

HR 5 september 2006, *NbSr* 2006, 375/*NJB* 2006, 1498 handelt over het gebruik in het strafproces van door inlichtingen- en veiligheidsdiensten vergaard materiaal. De Hoge Raad oordeelde daarin – zoals ook het Hof 's-Gravenhage oordeelde – dat de wetgever blijkens de wetsgeschiedenis bij de art.en 139a-139e Sr de BVD uitdrukkelijk de bevoegdheid heeft toegekend tot het onder omstandigheden aftappen en opnemen van telefoongesprekken, zonder dat voorzien is in een rechterlijke toetsing voor- of achteraf. In het geval van de inlichtingendiensten is immers slechts voorzien in

parlementaire controle. Dat geldt ook voor het aanwenden van de bijzondere bevoegdheid tot het opnemen van telefoongesprekken. Uit de wetsgeschiedenis blijkt voorts dat het onderscheid tussen het optreden van inlichtingen- en veiligheidsdiensten enerzijds en opsporingsdiensten anderzijds wat de wetgever betreft niet in de weg staat aan informatieverstrekking. Geen rechtsregel verzet zich ertegen dat door de BVD verstrekte informatie als startinformatie wordt gebruikt voor een strafrechtelijk onderzoek, noch dat zo vergaarde informatie tot het bewijs in een strafzaak wordt gebruikt. De Hoge Raad wijst er in dat kader op dat art. 359a Sv niet van toepassing is in het geval dat het onderzoek door de inlichtingen- en veiligheidsdienst onregelmatig plaatsvond; dat artikel is immers beperkt tot het voorbereidend onderzoek in strafzaken. Dat neemt niet weg dat de resultaten van een inlichtingen- en veiligheidsdienstonderzoek onder omstandigheden niet tot het bewijs mogen worden gebruikt. Daarvan is bijvoorbeeld sprake indien doelbewust met het oog op het buiten toepassing blijven van strafvorderlijke waarborgen geen opsporingsbevoegdheden worden aangewend, teneinde gebruik te kunnen maken van door de inlichtingendienst vergaarde informatie, of indien het optreden van de betrokken dienst een schending van aan een verdachte toekomende fundamentele rechten heeft opgeleverd, die van dien aard is dat daardoor geen sprake meer is van een fair trial. Daarnaast is denkbaar dat, in verband met de beperkte mogelijkheden tot toetsing van de betrouwbaarheid de verdedigingsrechten in die mate zijn beperkt, het gebruik van dat materiaal niet verenigbaar is met de eisen van art. 6 EVRM. Als op die onbetrouwbaarheid een beroep wordt gedaan, zal de rechter de gegrondheid van die stelling moeten onderzoeken, rekening houdend met de positie van de inlichtingendienst en anderzijds de eisen van art. 6 lid 3 EVRM. De vraag hoe dat onderzoek moet worden verricht valt in, algemene zin niet te beantwoorden. Wel merkt de Hoge Raad op dat de rechter dient te streven naar compen-

satie van de eventuele beperkingen van de verdediging door andere wegen te zoeken teneinde de betrouwbaarheid te toetsen. De tegen de uitspraak van het hof gerichte cassatiemiddelen dat het hof ten onrechte gebruikmaakte van startinformatie van de BVD/AIVD, dat het gebruik van tapgegevens afkomstig van de BVD onrechtmatig was, alsmede dat een tapverslag van een telefoongesprek waaraan een anonieme persoon deelnam valt onder art. 344a lid 3 Sv, falen elk. Zie ook HR 5 september 2006, *NbSr* 2006, 376 en HR 5 september 2006, *NbSr* 2006, 377.

Op 1 november 2006 trad overigens de Wet afgeschermd getuige in werking. Deze wet ziet op het verbeteren van de bruikbaarheid van informatie afkomstig van de AIVD. Zie daartoe onder het kopje Wet- en regelgeving.

Controle- versus opsporingsbevoegdheden

HR 21 november 2006, *NbSr* 2006, 455/*NJ* 2006, 653/*NJB* 2007, 28 betreft het geven van een stopteken aan een auto met inzittenden en het vragen van de bestuurster (de verdachte) naar haar rijbewijs. Ter zitting in hoger beroep wordt betoogd dat de controlebevoegdheid ex art. 160 WVV in dit geval werd aangewend voor een ander doel dan waarvoor die is gegeven, zodat het OM niet-ontvankelijk moet worden verklaard. Het hof reageert daar niet op, maar had dat uiteraard wel moeten doen. Dat leidt echter niet tot cassatie. De Hoge Raad herhaalt het uitgangspunt dat het bestaan van een redelijk vermoeden van schuld niet in de weg staat aan het uitoefenen van controlebevoegdheden, mits bij de aanwending daarvan tegenover een verdachte de aan hem toekomende waarborgen in acht worden genomen. De Hoge Raad voegt daaraan toe dat het feit dat de controlebevoegdheid werd aangewend naar aanleiding van informatie die zou kunnen wijzen op betrokkenheid van een of meer inzittenden bij enig strafbaar feit, aan de rechtmatigheid van de uitoefening van de controlebevoegdheden niet kan afdoen. Ook indien die stelling juist zou zijn, kan daaruit immers niet worden afgeleid dat de controlebe-

voegdheid *uitsluitend* is gebruikt voor een ander doel – namelijk het verrichten van opsporingshandelingen – dan waarvoor deze is verleend.

DNA

HR 21 november 2006, *NbSr* 2006, 456/*NJ* 2006, 651 betreft een verdachte aan wie schriftelijke toestemming wordt gevraagd voor het afnemen van DNA-materiaal. Zijn raadvrouw betoogde nadien dat die toestemming niet op de door de wet voorgeschreven wijze is verkregen, nu geen melding wordt gemaakt van de gevolgen van medewerking, hij niet op de hoogte is gesteld van zijn keuzemogelijkheid bij het af te nemen materiaal, terwijl hij evenmin is gewezen op zijn recht op bijstand door een advocaat. Het hof erkent dat deze voorschriften niet zijn nageleefd en wijst erop dat die vormen er blijkens de wetgeschiedenis toe dienen om te voorkomen dat twijfel rijst over het vrijwillige karakter van de medewerking van de verdachte en om te waarborgen dat de verdachte zich kan beraden over de inbreuk op zijn lichamelijke integriteit en vrijwillig – en niet onder druk van opsporingsambtenaren – zijn toestemming verleent. Nu niet gesteld werd, noch gebleken is dat de verdachte in casu niet vrijwillig toestemming verleende, is naar het oordeel van het hof voor bewijsuitsluiting geen plaats. De Hoge Raad deelt die mening en wijst er volledigheidsshalve op dat niet is gebleken dat de verdachte níét vrijwillig in de afname van het materiaal zou hebben toegestemd, indien de voorschriften wel ten volle zouden zijn nageleefd. Dat de voorschriften er nu juist voor bedoeld zijn dat te waarborgen, laat de Hoge Raad onbesproken.

Het doel van het onderzoek waarvoor DNA wordt bevolen, staat centraal in HR 19 december 2006, *NJ* 2007, 27. Het gaat daar om een persoon die wordt verdacht van een woninginbraak. Ter zitting in hoger beroep bepleit de verdediging de onrechtmatigheid van het bevel tot afname van DNA-materiaal, omdat dat bevel geen ander doel zou hebben dan het opnemen van het profiel in de DNA-databank. Het hof verwierp dat verweer en volgens de

Hoge Raad terecht: een DNA-onderzoek kan immers ook worden bevolen om bevestiging te krijgen van reeds verkregen onderzoeksresultaten, zoals verklaringen van de verdachte omtrent zijn betrokkenheid bij het feit waarvan hij wordt verdacht.

Startinformatie

HR 31 januari 2006, *NbSr* 2006, 84/NJ 2006, 365 m.nt. Reijntjes betreft startinformatie afkomstig van de Britse autoriteiten. Die startinformatie leidde in Nederland tot een opsporingsonderzoek, onder meer tegen de verdachte. Het door het hof gebezigde bewijsmateriaal is afkomstig uit dit Nederlandse onderzoek. De Hoge Raad concludeert in dat kader dat onder genoemde omstandigheden de Nederlandse autoriteiten op de desbetreffende startinformatie mochten afgaan, in die zin dat op grond van de daardoor gerezen verdenking een opsporingsonderzoek in Nederland mocht worden ingesteld en dat, ook al zou later blijken dat aan de verkrijging van die informatie in het Verenigd Koninkrijk enig gebrek kleeft, dat behoudens bijzondere omstandigheden niet tot niet-ontvankelijkheid van de officier van justitie in zijn vervolging kan leiden.

Aldus oordeelde de Hoge Raad ook in de situatie dat de startinformatie afkomstig was van MMA (Meld Misdaad Anoniem). Geen rechtsregel verbiedt immers dat de politie anonieme informatie gebruikt als startinformatie voor een opsporingsonderzoek. Mede gelet daarop getuigt het oordeel dat het gebruik van dergelijke informatie niet in strijd is met art. 6 EVRM dan wel de beginselen van een behoorlijke procesorde niet van een onjuiste rechtsopvatting. Het is evenmin onbegrijpelijk, gezien het feit dat de informatie door de politie is getoetst en gestaafd met nadere onderzoeksgegevens en niet voor bewijs is gebezigd. HR 13 juni 2006, *NbSr* 2006, 251/NJ 2006, 346/NJB 2006, 1292.

Verschoningsrecht

Centraal in HR 24 januari 2006, *NbSr* 2006, 41/NJ 2006, 109/NJB 2006, 357 staat de omvang van het verschonings-

recht van de advocaat. In genoemde zaak stelde het Openbaar Ministerie zich op het standpunt dat uitsluitend brieven en andere geschriften daaronder vallen die aan of door de geheimhouder als zodanig zijn geschreven. De rechtbank deelde dit standpunt niet, omdat dit een beperking zou inhouden die niet strookt met de bedoeling van het verschoningsrecht. Volgens de rechtbank kan de geheimhoudingsplicht zich onder omstandigheden ook uitstrekken tot schriftelijke informatie van een derde. De Hoge Raad deelt die mening; de stelling dat onder het verschoningsrecht uitsluitend brieven en andere geschriften vallen die aan of door de geheimhouder als zodanig zijn geschreven vindt, gelet ook op de strekking van de art. 98 en 218 Sv, geen steun in het recht. Zie omtrent het verschoningsrecht ook HR 4 april 2005, *NbSr* 2006, 169.

Het verschoningsrecht stond ook centraal in HR 9 mei 2006, *NbSr* 2006, 194/NJ 2006, 622 m.nt. De Boer. In die zaak ging het om een onderzoek naar aanleiding van de dood van de driejarige Savanna. In dat onderzoek werd ook de gezinsvoogdes als verdachte aangemerkt (van overtreding van art. 307/308/309 Sr). In het kader van die verdenking wordt bij de Stichting Thuiszorg na een bevel uitlevering door de rechter-commissaris het dossier van Savanna in beslag genomen. Tegen die inbeslagname wordt door de stichting een klaagschrift ex art. 552a Sv ingediend. De rechtbank meent dat de stukken weliswaar onder het medisch verschoningsrecht vallen, maar dat zeer uitzonderlijke omstandigheden de doorbreking van het verschoningsrecht rechtvaardigen. De rechtbank motiveert dat met verwijzing naar de omstandigheid dat de aanleiding van het onderzoek gelegen is in een zeer ernstig feit, dat door de dood van Savanna grote ophef is ontstaan en dat de gegevens in het dossier van groot belang zijn voor het aan de dag brengen van de waarheid over het functioneren van de gezinsvoogdes. De Hoge Raad casseert en wijst er daarbij onder meer op dat het hier niet gaat om een tegen de verschoningsgerechtigde bestaande verdenking,

alsmede op het feit dat de rechtbank er onvoldoende blijk van heeft gegeven te hebben onderzocht of de gegevens ook op een andere wijze konden worden verkregen. Zie ook de noot van De Boer in NJ 2006, 622.

De Rechtbank Rotterdam oordeelde op 27 februari 2006 over het afluisteren van gesprekken tussen de verdachte en verschillende advocatenkantoren, meer in het bijzonder de telefonistes/secretarissen daarvan. In het procesdossier waren terzake zeven uitgewerkte gesprekken opgenomen. De verdediging bepleitte niet-ontvankelijkheid van het OM wegens handelen in strijd met art. 126aa lid 2 Sv, dat bepaalt dat dergelijke gesprekken vernietigd dienen te worden, tenzij het mededelingen bevat die niet bij voorbaat door het verschoningsrecht worden beschermd. In dat geval mogen de processen-verbaal van dergelijke mededelingen alleen met voorafgaande machtiging van de rechter-commissaris bij de processtukken worden gevoegd. De rechtbank overweegt in dat kader dat ook aan de telefoniste/secretaresse een verschoningsrecht toekomt. Aldus had art. 126aa lid 2 Sv in acht moeten worden genomen. De rechtbank wijst er daarbij op dat de verbalisanten die de bewuste communicatie uitwerkten, ter zitting hebben verklaard dat zij zich niet bewust waren van het feit dat deze gesprekken niet bij de processtukken mochten worden gevoegd. Aldus werd evenmin de officier van justitie op de hoogte gesteld van de uitwerking. Dat levert een ernstig, onherstelbaar vormverzuim op, dat echter niet tot niet-ontvankelijkheid leidt, omdat niet is komen vast te staan dat het OM doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte diens recht op een eerlijk proces heeft geschaad. Rb. Rotterdam 27 februari 2006, *NbSr* 2006, 130.

Het feit dat de getuige – zoals een advocaat – zich op een verschoningsrecht kan beroepen, betekent niet dat het deze getuige zou vrijstaan om vooruitlopend daarop niet te verschijnen, omdat verschijning zinloos zou zijn, zo bepaalde de Rechtbank Amsterdam op 12 mei en 27 april 2006 (*NbSr* 2006,

299). Het is de rechter(-commissaris) die een beroep op het verschoningsrecht marginaal dient te toetsen. Door niet te verschijnen, ontnemt de getuige de rechter(-commissaris) die mogelijkheid.

Er zijn omstandigheden waarin naar het oordeel van de Hoge Raad de waarheidsvinding dient te prevaleren boven het verschoningsrecht. Dat is onder meer het geval, indien de raadsman zelf wordt verdacht van ernstige strafbare feiten, zoals art. 285a Sr. Dat betekent dat in die gevallen – als aan de overige voorwaarden is voldaan – telefoongesprekken die de advocaat voert met zijn cliënt (in wiens zaak de advocaat getuigenverklaringen trachtte te beïnvloeden) rechtmatig afgeluisterd en opgenomen kunnen worden. De stelling dat dit alleen mag plaatsvinden in een gerechtelijk vooronderzoek tegen de advocaat vindt geen steun in het recht, zoals de Hoge Raad eerder bepaalde (HR 30 maart 2004, NJ 2004, 377). Zie HR 12 september 2006, NbSr 2006, 401/NJ 2006, 512.

Het verschoningsrecht van de advocaat strekt zich zoals bekend op grond van art. 98 lid 2 Sv niet uit tot stukken die voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan hebben gediend. Het oordeel of dat het geval is, komt toe aan de advocaat, tenzij er in redelijkheid geen twijfel over kan bestaan dat dit standpunt onjuist is. In HR 17 oktober 2006, NbSr 2006, 408/NJ 2006, 582 concludeerde de rechtbank dat ze dergelijke aanknopingspunten niet had, en oordeelde het beklag tegen het beslag gegrond. Uit de processtukken volgde evenwel dat de voorwerpen in het bijzijn van de plaatselijk deken aan de hand van een lijst van criteria in beslag werden genomen. De stukken geven geen uitsluitel over de aard van de in beslag genomen stukken. Klager heeft daarover niet meer verklaard dan dat ze deel uitmaken van het dossier van zijn cliënt. In die omstandigheden had de rechtbank naar het oordeel van de Hoge Raad moeten motiveren dat zich niet de situatie voordeed dat redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan dat het standpunt van de klager dat de stukken onder zijn verschoningsrecht vallen,

ik heb een kraak durven zetten
nu hou ik me gedeisd en doe braaf
hetzelfde werk als jullie.

En de lathbeken krijgen
geen toeslag van de regering...

onjuist is. Zie ook HR 17 oktober 2006, NbSr 2006, 410/NJ 2006, 583 en HR 4 april 2006, NJ 2006, 248/NJB 2006, 810.

Verzoekschriften ex art. 89 Sv en 591a Sv

In zijn uitspraak d.d. 19 september 2006, NbSr 2006, 379 oordeelde het Hof Amsterdam dat nachtdetentie – een bijzondere vorm van voorlopige hechtenis waarbij jongeren die aan de criteria voor voorlopige hechtenis voldoen, onder toezicht blijven en onder strikte voorwaarden naar school of werk kunnen gaan – voor dezelfde vergoeding in aanmerking komt als vergoeding die wordt toegekend voor verblijf in een huis van bewaring. Uitgangspunt bij nachtdetentie is immers een verblijf in een justitiële opvanginrichting gedurende 24 uur per dag, 7 dagen in de week.

Wraking

Met een zekere verharding van het justitieel klimaat neemt ook het aantal wrakingsverzoeken toe. De kans van slagen echter niet. Een aantal voorbeelden. Zo bepaalde de Rechtbank Amsterdam dat de weigering de raadsman toe te laten tot het verhoor en de opening van een gerechtelijk vooronderzoek geen grond oplevert voor vrees dat de rechter-commissaris bij de behandeling van de zaak niet onpartijdig zou zijn (Rb. Amsterdam 22 maart 2006, NbSr 2006, 302). Idem oordeelde deze rechtbank in het geval dat de rechter-commissaris bij de beoordeling van het bevel bewaring de verdachte zou hebben toegevoegd 'dat hij er tot over zijn oren inzit' (Rb. Amsterdam 10 februari 2006, NbSr 2006, 303), en in het geval dat de rechter-commissaris eerder een vordering als bedoeld in art. 226a Sv toewees (Rb. Amsterdam 25 januari 2006, NbSr 2006, 305).

Anders was het ook voor de Rechtbank Amsterdam in de situatie dat de rechter-commissaris opmerkingen maakte over

de ongeloofwaardigheid van de verklaring van verdachte en diens betrokkenheid bij een diefstal (Rb. Amsterdam 6 oktober 2004, *NbSr* 2006, 306.)

Wet- en regelgeving

Op 1 januari 2006 trad een wet in werking die tot gevolg heeft dat de verjaringstermijn voor vervolging van moord en enkele andere misdrijven vervalt (*Stb.* 2005, 595/596, Kamerstukken 28 495). Met inwerkingtreding van deze wet, gebaseerd op een initiatiefwetsvoorstel van Dittrich en Van Haersma Buma, is art. 70 sub 5 Sr (waarin een verjaringstermijn van achttien jaren was neergelegd voor de zwaarste misdrijven) vervallen. In plaats daarvan is een tweede lid toegevoegd, waarin is neergelegd dat voor misdrijven waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, niet verjaren. Ook de verjaringstermijn voor misdrijven waarop meer dan tien jaar gevangenisstraf is gesteld is met de inwerkingtreding verlengd (van vijftien naar twintig jaar) (*NbSr* 2006, p. 19 e.v.) Voorts werd bij die wijziging art. 72 Sr aangepast. Aan het tweede lid werd bij de onderhavige wetswijziging een volzin toegevoegd, luidende dat het recht tot strafvervolging vervalt indien vanaf de dag waarop de oorspronkelijke verjaringstermijn aanving, een periode verstreek die gelijk was aan tweemaal de geldende verjaringstermijn. In het geval

van overtredingen zou die onherroepelijke, definitieve termijn derhalve vier jaar bedragen.

Dat laatste leidde tot een nieuwe wetswijziging, die in werking trad op 7 juli 2006 (*Stb.* 2006, 310, Kamerstukken 30 582). Daarbij werd in art. 72 lid 1 Sr bepaald dat elke daad van vervolging de verjaring stuit, ook ten aanzien van anderen dan de vervolgte. Het tweede lid bepaald thans dat na stuiting een nieuwe termijn aanvangt, en dat het recht tot strafvervolging in het geval van overtredingen na tien jaar definitief vervalt. In het geval van misdrijven is de verjaring eerst definitief nadat een periode van tweemaal de geldende verjaringstermijn is verstreken. Zie ook *NbSr* 2006, p. 792-793.

Eveneens op 1 januari 2006 trad in werking de wet van 16 juni 2005 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten in verband met de regeling van de bevoegdheid tot het vorderen van gegevens (*Stb.* 2005, 390/609, Kamerstukken 29 441). Zie daarover meer uitgebreid NJ 2006, p. 57-58.

Op 1 januari 2006 traden voorts de nieuwe ATV-richtlijnen (Aanmeldings-, Transactie- en Vervolgingsrichtlijnen) voor fiscale en douanedelicten 2006 in werking. Zie daartoe *NbSr* 2006, p. 29-30.

De Wet toezeggingen getuigen in strafzaken, de Wet wijziging Sr in verband met het niet afleggen van een verklaring na een daartoe strekkende toezegging en het Besluit getuigenbescherming traden

in werking op 1 april 2006 (*Stb.* 2005, 254 en 255/*Stb.* 2006, 21 en *Stb.* 2006, 150, Kamerstukken 26 294). Op grond van genoemde wet kunnen afspraken worden gemaakt tussen de officier van justitie en een verdachte van een strafbaar feit met het oog op het verkrijgen van een getuigenverklaring in een strafzaak tegen een andere verdachte. De wet heeft geleid tot invoering van art. 44a Sr, alsmede tot invoering van de art.en 226g-226l Sv, wijziging van art. 344a lid 2 Sv, art. 359 lid 4 Sv en art. 360 lid 2 Sv. Zie *NbSr* 2006, p. 362-366.

Op 1 mei 2006 trad in werking een wijziging van de Wet Melding ongebruikelijke transacties en de Wet identificatie bij dienstverlening (*Stb.* 2006, 187/211, Kamerstukken 29 990). Zie *NbSr* 2006, p. 565-566.

Op 15 mei 2006 trad deels in werking de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken (*Stb.* 2006, 190/220). Op grond van genoemde wet, die gefaseerd in werking treedt, kunnen DNA-profielen van veroordeelden worden opgeslagen in de DNA-databank. Daarnaast zijn de bewaartermijnen voor DNA-profielen en celmateriaal verhoogd. Zie *NbSr* 2006, p. 563-565. Op 1 augustus 2006 trad een ander onderdeel van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden in werking (zie *Stb.* 2006, 312).

Op 1 juni 2006 trad in werking de Wet van 1 december 2005 houdende goedkeuring van het verdrag tussen de Beneluxstaten inzake grensoverschrijdend

(advertenties)

Ter overname aangeboden:

Eenmans advocatenkantoor in het pittoreske Gulpen, Zuid-Limburg.
Na 33 jaar ga ik ermee stoppen. Praktijkruimte is te huur, evenals woonruimte.

Inlichtingen: Mr. H.F.M. Beaujean
Molenweg 15, 6271 JN Gulpen
Tel. 043-4502470, fax 043-4504300
E-mail: hfmbeaujean@home.nl

KB
systeem mappen

gratis proefmap?
023-5422184

De Trias dossiermap
"DE NIEUWE MAP VOOR DE ADVOCATUUR"

Prijzen vanaf
€ 49,50
p/100 stuks
excl. BTW

6 cm

- 12 KLEUREN
- ELASTIEK
- ONVERSLIJTBAAR

postbus 9687
2003 LR Haarlem
kb@systeem mappen.nl
www.systeem mappen.nl

politiek optreden (*Trb.* 2005, 35/2006, 148). Het verdrag voorziet in een verruiming van de mogelijkheden tot politieke samenwerking, onder meer op het gebied van de mogelijkheid om rechtstreeks gegevens uit te wisselen tussen de politiediensten van de verdragsluitende partijen. Zie *NbSr* 2005, p. 282-294 en *NJB* 2006, p. 345.

Op 1 augustus 2006 trad in werking de Aanwijzing toepassing opsporingsbevoegdheden in dwangmiddelen tegen advocaten. Zie *NbSr* 2006, p. 1155-1157. Daarin bevindt zich onder meer een uiteenzetting van de reikwijdte van het verschoningsrecht en een stappenplan met betrekking tot de doorzoeking van een advocatenkantoor.

Op 1 september 2006 trad de Wet Computercriminaliteit II gedeeltelijk in werking (*Stb.* 2006, 300/301, Kamerstukken 26 671). Genoemde wet regelt onder meer de aansprakelijkheid voor internetproviders, de vernietiging van computergegevens, het onderscheid tussen opgeslagen en stromende gegevens en het opsporingsonderzoek ter zake openbare computernetwerken. Voor wat betreft het Wetboek van Strafvordering handelt het

onder meer om de art.en 1250 Sv, 1261a Sv, 126m Sv, 126ma Sv, 126ni Sv, 126ta Sv, 126ui Ss, 352 Sv en 552fa Sv.

Op 1 november 2006 trad de Wet afgeschermde getuige in werking (*Stb.* 2006, 460/461, Kamerstukken 29 743). In deze wet wordt speciaal voor medewerkers van de AIVD/MIVD een rechtspositie gecreëerd, die in belangrijke mate – maar niet geheel – parallel loopt aan de positie van de bedreigde getuige. Het wetsvoorstel is bedoeld om de bruikbaarheid van de informatie afkomstig van deze inlichtingendiensten te verbeteren. Op grond van genoemde wet kan de rechter-commissaris de openbaarmaking van bepaalde gegevens in het belang van de staatsveiligheid beletten. Op grond van genoemde wet vormen geschriften opgemaakt door openbare colleges en ambtenaren als bedoeld in art. 344 lid 1 sub 3 Sv bovendien een schriftelijk bescheid dat kan meewerken tot het bewijs, ook indien het geschrift niet bestemd is om tot bewijs van een feit te dienen. Zie *NbSr* 2006, p. 1099-1102.

Op 1 januari 2007 traden in werking de wijzigingen die het gebruik van de conferentie in het strafrecht mogelijk

maken (*Stb.* 2006, 388/609, Kamerstukken 29 828). De desbetreffende wijzigingen voorzien in een wettelijke regeling om het horen van verdachten, getuigen en deskundigen mogelijk te maken. Daartoe zijn in het Wetboek van Strafvordering de art.en 78a en 131a Sv opgenomen. De regeling voorziet niet in een instemmingsrecht van de betrokken partijen bij het gebruik van de videoconferentie, noch in een rechtsmiddel tegen het besluit tot gebruik van een videoconferentie. De nadere regeling is vervat in het gewijzigde Besluit videoconferentie, dat eveneens in 1 januari 2007 in werking trad (*Stb.* 2006, 275/610). Zie *NbSr* 2006, p. 1297-1303. Zie ook Viola tegen Italië, EHRM 5 oktober 2006, *NJB* 2006, 73 waarin het EHRM concludeerde dat deelname via videoconferentie op zichzelf niet in strijd is met het EVRM. Of dat ook in een concrete situatie het geval is, hangt af van de vraag of de toepassing een legitiem doel heeft en verenigbaar is met de uitoefening van verdedigingsrechten als bedoeld in art. 6 EVRM. Het EHRM concludeerde in die zaak dat geen schending van art. 6 EVRM plaatshad.

